

GŁÓWNY INSPEKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

Raport z przeprowadzonego przez Inspekcję Ochrony Środowiska cyklu kontrolnego dotyczącego oceny wykonania zadań Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych przez aglomeracje priorytetowe ≥ 2000 RLM, dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego, które osiągnęły lub mają osiągnąć oczekiwany efekt ekologiczny do dnia 31 grudnia 2015 r. – według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.

Zatwierdzam:

GŁÓWNY INSPEKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
mgr Jerzy Kuliński

Warszawa, kwiecień 2015 r.

Opracowano w Departamencie Inspekcji i Orzecznictwa

Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

pod kierunkiem:

Bogusławy Rutkowskiej – Dyrektora Departamentu Inspekcji i Orzecznictwa

ROTKOWSKA BOGUSŁAWA
GŁÓWNY INSPEKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA

mgr inż. Bogusława Rutkowska

SPIS TREŚCI

STRESZCZENIE	4
I. WSTĘP	4
1) Zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej wynikające z Traktatu Akcesyjnego.....	4
2) Zakres zadań określony w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.....	5
3) Podstawa przeprowadzenia oceny stopnia realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych przez Inspekcję Ochrony Środowiska.....	5
4) Konsultacje wewnątrz resortowe.....	5
II. CEL I ZAKRES PRZEDMIOTOWY OCENY.....	6
1) Szczegółowy zakres oceny.....	6
2) Kryteria oceny.....	6
III. OMÓWIENIE WYNIKÓW PRZEPROWADZONEGO CYKLU KONTROLNEGO.....	7
1) Ładunek zanieczyszczeń wyrażony w RLM doprowadzany na oczyszczalnię ścieków.....	7
2) Sprawność oczyszczalni ścieków.....	8
3) Stopień redukcji ładunków azotu ogólnego i fosforu ogólnego powstającego w aglomeracjach priorytetowych objętych KPOŚK.....	12
IV. WNIOSKI	13
V. SPOSÓB WYKORZYSTANIA MATERIAŁU.....	14
VI. WYKORZYSTANE MATERIAŁY	14

STRESZCZENIE

W raporcie dokonano oceny stanu realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, dalej zwanego jako „KPOŚK”, na dzień 31 grudnia 2013 r. dla aglomeracji o wielkości RLM \geq 2000, które osiągnęły lub mają osiągnąć oczekiwany efekt ekologiczny do dnia 31 grudnia 2015 r.

Jest to piąte opracowanie dotyczące stanu realizacji KPOŚK wykonane w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska.

Na podstawie analizy zgromadzonych danych stwierdzono, że:

1) na koniec 2013 r. 78% ładunku zanieczyszczeń wyrażonego w RLM¹ (zwanego dalej „RLM”), powstającego w aglomeracjach priorytetowych zostało doprowadzone na oczyszczalnie ścieków.

W siedmiu województwach (Dolnośląskim, Lubuskim, Łódzkim, Małopolskim, Podkarpackim w Śląskim i Świętokrzyskim) wartość ta jest niższa od średniej krajowej. W tych województwach mogą wystąpić trudności z realizacją zadań zawartych w KPOŚK w wymaganym terminie, tj. do końca 2015 r.;

2) dane zgromadzone w trakcie kontroli, w tym wyniki pomiarów jakości ścieków, przeprowadzonych przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska, świadczą o wysokiej sprawności oczyszczalni ścieków w aglomeracjach. W związku z tym należy uznać, że spełnione są wymagania Dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. UE L135 z 30.05.1991, str. 40, z późn. zm.; Dz.Urz. UE, Polskie wydanie specjalne, roz. 15, t. 2, str. 26), dalej zwanej „Dyrektywą Rady 91/271/EWG”;

3) uzyskany na koniec 2013 r. stopień redukcji substancji biogenych (azot ogólny, fosfor ogólny) wskazuje, że wartości redukcji tych substancji na prognozowanym w KPOŚK poziomie 75% mogą nie zostać osiągnięte na koniec 2015 r.

I. WSTĘP

1) Zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej wynikające z Traktatu Akcesyjnego.

Wypełniając zobowiązania przyjęte w Traktacie Akcesyjnym Rząd Rzeczypospolitej Polskiej zobowiązał się, w horyzoncie czasowym do dnia 31 grudnia 2015 r., wyposażyć aglomeracje w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków. Na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r. został przyjęty KPOŚK. Celem programu jest wdrożenie wymagań Dyrektywy Rady 91/271/EWG, która została implementowana art. 43 i art. 208 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145, z późn. zm.) do prawa Rzeczypospolitej Polskiej.

Obwieszczeniem Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie ogłoszenia krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych oraz jego dwóch aktualizacji (M.P. Nr 58, poz. 775) opublikowano zaktualizowany KPOŚK. Ostatnia aktualizacja KPOŚK, którą uwzględniono w niniejszym cyklu kontrolnym została dokonana w 2010 r. Dane w tym zakresie dostępne są w obwieszczeniu Ministra Środowiska z dnia

¹ Równoważna Liczba Mieszkańców (RLM) - oznacza ładunek substancji organicznych biologicznie rozkładalnych wyrażonych jako wskaźnik pięciodobowego biochemicznego zapotrzebowania na tlen (BZT₅) w ilości 60 g tlenu na dobę.

5 kwietnia 2011 r. w sprawie ogłoszenia aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (M.P. Nr 62 poz. 589).

2) Zakres zadań określony w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Zgodnie z aktualizacją KPOŚK przeprowadzoną w 2010 r. w skali kraju dokonano następującego podziału zadań na:

- 1) zadania priorytetowe dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego;
- 2) zadania, których realizacja nie stanowi priorytetu dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego;
- 3) zadania pozostałe.

Wyznaczono 1313 aglomeracji priorytetowych dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego z terminami realizacji zadań do 31 grudnia 2015 r.

Zgodnie z danymi zawartymi w KPOŚK dla spełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego niezbędne jest między innymi:

- 1) skierowanie w skali kraju na oczyszczalnie ścieków ładunku zanieczyszczeń biodegradowalnych, wyrażonego w RLM o wielkości 41016909. Wielkość ta następnie została zaktualizowana w 2010 r. do wartości 44161819 RLM dla aglomeracji priorytetowych;
- 2) usuwanie 441187 kg azotu ogólnego na dobę;
- 3) usuwanie 92933 kg fosforu ogólnego na dobę.

3) Podstawa przeprowadzenia oceny stopnia realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych przez Inspekcję Ochrony Środowiska.

Zadanie dotyczące określania stanu realizacji KPOŚK przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska wynika z zatwierdzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska „Ogólnych kierunków działania Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2013 – 2015”. W związku z powyższym w październiku 2013 r. Departament Inspekcji i Orzecznictwa Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska opracował Wytyczne dla przeprowadzenia ogólnokrajowego cyklu kontrolnego pt. „Ocena wykonania zadań KPOŚK przez aglomeracje \geq 2000 RLM, które osiągnęły lub mają osiągnąć oczekiwany efekt do dnia 31.12.2015 r.” – według stanu na dzień 31.12.2013 r., dalej zwane jako „Wytyczne”. Po ich zatwierdzeniu przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska przekazano je wojewódzkim inspektorom ochrony środowiska do realizacji. Zakres realizacji cyklu kontrolnego określony w ww. Wytycznych został w styczniu 2014 r. uzupełniony Aneks nr 1.

4) Konsultacje wewnątrz resortowe.

Projekt opracowanego w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska ^{minijszego} Raportu z ~~przeprowadzonego przez Inspekcję Ochrony Środowiska niniejszego~~ cyklu kontrolnego został przekazany do konsultacji do Departamentu Zasobów Wodnych w Ministerstwie Środowiska oraz do Departamentu Planowania i Zasobów Wodnych w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej, Pismem z dnia 9 marca 2015 r., znak: DZW-II-505-14/9129/14/MB Departament Zasobów Wodnych Ministerstwa Środowiska wniósł uwagi odnośnie możliwości oceny spełniania przez oczyszczalnie ścieków określone w KPOŚK wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG, wskazał, iż oczekiwanie na IV Aktualizację KPOŚK jest przedwczesne oraz, że zobowiązanie do 75 % redukcji

ładunku biogenów zostało uchylone w związku ze zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2014 r. poz. 850).

Odnosząc się do powyższych kwestii wyjaśniamy:

- 1) Oczekiwana sprawność oczyszczalni zgodnie z dyrektywy Rady 91/271/EWG wynosi dla BZT₅ od 90% do 70%. I taką sprawność osiągają wszystkie oczyszczalnie objęte cyklem kontrolnym.
- 2) Szybka aktualizacja KPOŚK jest wymagana ze względu na upływające z dniem 31 grudnia 2015 r. termin wdrożenia ww. dyrektywy Rady zgodnie z Traktatem Akcesyjnym.
- 3) Zmiana przepisów nie spowodowała jak na razie zmiany zapisu w KPOŚK odnośnie wymogu uzyskania w skali Kraju redukcji 75% ładunku biogenów. Zobowiązanie to jest wskazane również w projekcie wstępnym raportu Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z „Kontroli wykonania zadań dotyczących skuteczności polityki Unii Europejskiej w zakresie zwalczania eutrofizacji morza bałtyckiego”.

II. CEL I ZAKRES PRZEDMIOTOWY OCENY.

W KPOŚK określono zadania rzeczowe wraz z terminem i efektami ich realizacji. Miało to zapewnić realizację celów pośrednich określonych w Traktacie Akcesyjnym dla realizacji Dyrektywy Rady 91/271/EWG.

1) Szczegółowy zakres oceny.

Zakres niniejszej oceny obejmuje ustalenie:

- 1) jaka wielkość RLM powstającego w aglomeracjach priorytetowych jest doprowadzana do oczyszczalni ścieków;
- 2) czy sprawność oczyszczalni ścieków obsługujących aglomeracje w usuwaniu ładunku zanieczyszczeń zapewnia spełnienie wymogów Dyrektywy Rady 91/271/EWG,
- 3) czy stopień redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu powstającego w aglomeracjach priorytetowych dla realizacji zadań KPOŚK wynosi 75 %, zgodnie z Dyrektywą Rady 91/271/EWG.

2) Kryteria oceny.

- 1) Ze względu na duże faktyczne zmiany wprowadzone do KPOŚK, w zakresie ustalania aglomeracji, granic aglomeracji i ich wielkości (na zatwierdzenie przez Radę Ministrów oczekuje następna duża aktualizacja KPOŚK), ocena dotycząca RLM powstającego w aglomeracjach i skierowanego na oczyszczalnie ścieków dokonana została w skali kraju i poszczególnych województw;
- 2) Oceny spełnienia, przez oczyszczalnie ścieków obsługujących aglomeracje, wymogów Dyrektywy Rady 91/271/EWG dokonano w skali województw, na podstawie:
 - a) danych uzyskanych w trakcie cyklu kontrolnego od podmiotów zarządzających oczyszczalniami ścieków, w tym wyników badań wykonywanych przez akredytowane jednostki badawcze, do których prowadzenia podmioty są zobowiązane przepisami prawa;
 - b) badań przeprowadzonych przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska na wybranych oczyszczalniach ścieków (co najmniej cztery oczyszczalnie w województwie).

Z przepisów Dyrektywy Rady 91/271/EWG wynika, że ścieki oczyszczone, odprowadzane z oczyszczalni komunalnych spełniają wymagania przepisów (tj. osiągnęły oczekiwany efekt ekologiczny), jeżeli redukcja zanieczyszczeń w nich zawartych, wyrażonych wskaźnikiem BZT₅ mieści się w przedziale 70% - 90%.

- 3) Ze względu na fakt, że w KPOŚK oszacowano ładunki azotu ogólnego i fosforu ogólnego odprowadzanych z aglomeracji tylko w skali kraju², oceny co do spełnienia wymogu 75% ich redukcji dokonano w skali kraju.

III. OMÓWIENIE WYNIKÓW PRZEPROWADZONEGO CYKLU KONTROLNEGO.

1) Ładunek zanieczyszczeń wyrażony w RLM doprowadzany na oczyszczalnie ścieków.

Zgodnie z ustaleniami przeprowadzonego cyklu kontrolnego na oczyszczalnie ścieków znajdujące się w aglomeracjach priorytetowych doprowadzono w 2013 r. RLM wynoszący **34.444.565**. Zgodnie z KPOŚK do końca 2015 r. na oczyszczalnie ścieków powinien być skierowany RLM wynoszący **44.161.819**. Do końca 2013 r. osiągnięto **78%** wymaganej wielkości.

² Dane zawarte w obwieszczeniu Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie ogłoszenia krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych oraz jego dwóch aktualizacji (M.P. z 2010 r. Nr 58, poz. 775, str. 2729 i 2730).

Poniżej, w Tabeli nr 1 przedstawiono osiągnięty stopień doprowadzenia RLM do oczyszczalni ścieków, w skali województw.

Tabela nr 1. Stopień doprowadzenia RLM do oczyszczalni ścieków osiągnięty w skali województw.

L.P.	Województwo	RLM aglomeracji	RLM w ściekach dopływających do oczyszczalni	% RLM kierowany do oczyszczalni ścieków
1	Dolnośląskie	3437162	2475208	72
2	Kujawsko-Pomorskie	2271264	2020991	89
3	Lubelskie	1759747	1506435	86
4	Lubuskie	1189222	781648	66
5	Łódzkie	2630020	1888599	72
6	Małopolskie	4762377	2786086	59
7	Mazowieckie	5851089	5264537	90
8	Opolskie	1131638	969138	86
9	Podkarpackie	2273728	1265705	56
10	Podlaskie	1290760	1471932	114
11	Pomorskie	2530336	2157129	85
12	Śląskie	5492219	3756055	68
13	Świętokrzyskie	1103386	653525	59
14	Warmińsko-Mazurskie	1438167	1350945	94
15	Wielkopolskie	4457396	3627569	81
16	Zachodniopomorskie	2536738	2469062	97

Z powyższego zestawienia wynika, że poniżej średniej krajowej (78%) znajduje się siedem województw: Dolnośląskie, Lubuskie, Łódzkie, Małopolskie, Podkarpackie, Śląskie i Świętokrzyskie. W województwie Podlaskim RLM doprowadzane do oczyszczalni ścieków jest większe od RLM aglomeracji. Wynika to z faktu, że możliwości przyjmowania RLM przez oczyszczalnie ścieków znajdujące się w tym województwie zostały wykorzystane w pełni (sumaryczna wartość RLM dla oczyszczalni ścieków jest większa od sumy RLM dla aglomeracji).

2) Sprawność oczyszczalni ścieków.

W Tabeli nr 2 przedstawiono zestawienie danych uzyskanych z pomiarów własnych oczyszczalni ścieków, co do efektu usuwania ładunku zanieczyszczeń wyrażonego wskaźnikiem BZT₅ (% redukcji), jako wartości średnie i minimalne, dla wszystkich oczyszczalni ścieków objętych cyklem kontrolnym bez względu na ich wielkość wyrażoną w RLM. Żadna z minimalnych wartości nie jest mniejsza od 70%. Oznacza to, że wszystkie oczyszczalnie ścieków znajdujące się w aglomeracjach priorytetowych osiągają wymaganą sprawność usuwania ładunku zanieczyszczeń biodegradowalnych.

Tabela nr 2. Zestawienie danych co do efektu usuwania ładunku zanieczyszczeń wyrażonego wskaźnikiem BZT₅ (% redukcji).

Województwo	Wielkość	Wartość redukcji w %
Dolnośląskie	Średnia	90,00
	Minimalna	78,57
Kujawsko-Pomorskie	Średnia	96,39
	Minimalna	79,48
Lubelskie	Średnia	97,31
	Minimalna	86,63
Lubuskie	Średnia	97,00
	Minimalna	76,77
Łódzkie	Średnia	97,27
	Minimalna	86,25
Małopolski	Średnia	96,56
	Minimalna	71,96
Mazowieckie	Średnia	97,95
	Minimalna	90,80
Opolskie	Średnia	97,63
	Minimalna	92,53
Podkarpackie	Średnia	96,14
	Minimalna	80,09
Podlaskie	Średnia	98,06
	Minimalna	88,33
Pomorskie	Średnia	98,70
	Minimalna	92,69
Śląskie	Średnia	97,57
	Minimalna	78,35
Świętokrzyskie	Średnia	96,02
	Minimalna	71,51
Warmińsko-Mazurskie	Średnia	98,40
	Minimalna	93,89
Wielkopolskie	Średnia	97,70
	Minimalna	77,16
Zachodniopomorskie	Średnia	98,10
	Minimalna	91,01

Powyższe dane wskazują na wysoką sprawność oczyszczalni ścieków objętych cyklem kontrolnym w zakresie usuwania ładunków BZT₅.

W ramach przeprowadzonego cyklu kontrolnego wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska wytypowali zgodnie z „Wytycznymi” oczyszczalnie ścieków, na których zostały przeprowadzone cztery razy w ciągu roku

(w czasie trwania cyklu kontrolnego) własne pomiary jakości dopływających i odpływających ścieków w zakresie wskaźników: BZT₅, ChZT_{cr}, zawiesina ogólna, azot ogólny, fosfor ogólny.

Na podstawie powyższych badań w Tabeli nr 3 zestawiono dane co do wielkości redukcji zanieczyszczeń w zależności od wielkości oczyszczalni ścieków wyrażonej w RLM.

Tabela nr 3. Dane co do wielkości redukcji zanieczyszczeń w zależności od wielkości oczyszczalni ścieków wyrażonej w RLM, uzyskane na podstawie badań własnych wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska.

Wielkość oczyszczalni ścieków w RLM	Redukcja w %				
	BZT ₅	ChZT _{cr}	zawiesina ogólna	azot ogólny	fosfor ogólny
≥2000<10000	96,81	91,82	95,25	75,09	75,02
≥10000<15000	96,02	94,69	95,83	82,55	89,61
≥15000<100000	97,95	94,82	97,56	86,51	90,84
≥100000	98,43	95,66	97,36	88,99	96,02

W Tabeli nr 4 przedstawiono natomiast zestawienie wymaganych stopni redukcji wskaźników zanieczyszczeń ze względu na ich średnie wartości stężeń w ściekach surowych dopływających do oczyszczalni ścieków według badań własnych wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska. Wymagane stopnie redukcji ustalono przyjmując wartości dopuszczalne stężeń zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych zgodnie z Załącznikiem nr 3 do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1800).

Tabela nr 4. Zestawienie wymaganych stopni redukcji wskaźników zanieczyszczeń ze względu na ich średnie wartości stężeń w ściekach surowych dopływających do oczyszczalni ścieków według badań własnych wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska.

Wielkość oczyszczalni ścieków w RLM	Wymagany % redukcji ze względu na stężenia zanieczyszczeń w ściekach surowych				
	BZT ₅	ChZT _{cr}	zawiesina ogólna.	azot ogólny	fosfor ogólny
≥ 2000 <10000	94,95	92,66	95,23	85,23	88,69
≥ 10000 <15000	95,14	89,43	93,74	85,54	87,20
≥ 15000 <100000	96,52	88,18	93,42	80,69	85,08
≥100000	97,21	89,47	93,34	89,04	93,24

W Tabeli nr 5 zestawiono dane co do wartości stężeń zanieczyszczeń w ściekach surowych, na podstawie badań własnych wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska.

Tabela nr 5. Dane co do wartości stężeń zanieczyszczeń w ściekach surowych, na podstawie badań własnych wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska.

Wielkość oczyszczalni ścieków w RLM	Wartość	BZT ₅ w mg/l	ChZT _{Cr} w mg/l	zawiesina ogólna w mg/l	azot ogólny w mg/l	fosfor ogólny w mg/l
≥ 2000 <10000	Średnia	495	1703	733	102	18
	Minimalna	102	237	153	9	4
	Maksymalna	2378	20767	6083	399	89
≥ 10000 <15000	Średnia	514	1182	559	104	16
	Minimalna	84	214	140	27	4
	Maksymalna	1257	2145	1247	208	35
≥ 15000 <100000	Średnia	431	1057	532	78	13
	Minimalna	108	346	204	14	2
	Maksymalna	818	3043	1815	157	46
≥100000	Średnia	538	1187	525	91	15
	Minimalna	173	460	204	61	5
	Maksymalna	2050	4578	1614	239	53

Dane z powyższych tabel potwierdzają wysoką sprawność usuwania zanieczyszczeń na oczyszczalniach ścieków. W związku z tym można uznać, że spełnione są wymagania Dyrektywy Rady 91/271/EWG. Z powyższych danych wynika również wysokie zróżnicowanie jakości (wielkość stężeń zanieczyszczeń) ścieków dopływających w skali kraju do poszczególnych oczyszczalni ścieków. Stwierdzono bardzo wysokie stężenia zanieczyszczeń w ściekach surowych. Wskazuje to na fakt odprowadzania do kanalizacji komunalnej dużej ilości ścieków przemysłowych.

Z danych uzyskanych w trakcie cyklu kontrolnego wynika, że 8 oczyszczalni ścieków nie posiada pozwoleń wodnoprawnych na odprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi. Stwierdzono, że we wszystkich przypadkach przyczyną braku pozwolenia było jego wygaśnięcie i nie zakończenie przez organy ochrony środowiska postępowań administracyjnych w sprawie udzielenia nowych pozwoleń.

W 99 oczyszczalniach ścieków stwierdzono naruszenie warunków korzystania ze środowiska określonych w pozwoleniach wodnoprawnych. W 5 przypadkach naruszenie dotyczyło braku wykonania własnych pomiarów jakości ścieków w wymaganej liczbie lub częstotliwości. W pozostałych przypadkach naruszano warunki co do jakości lub ilości ścieków. We wszystkich tych sytuacjach właściwi wojewódzcy inspektorzy

ochrony środowiska podjęli stosowne działania wynikające z mocy prawa (zarządzenia pokontrolne, wszczęcie postępowania w sprawie wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej).

3) Stopień redukcji ładunków azotu ogólnego i fosforu ogólnego powstającego w aglomeracjach priorytetowych objętych KPOŚK.

Poniżej, w Tabeli nr 6 przedstawiono zestawienie ładunków azotu ogólnego i fosforu ogólnego dopływających do oczyszczalni ścieków objętych cyklem kontrolnym w skali poszczególnych województw oraz ładunki usunięte.

Ponieważ dla aglomeracji o wielkości RLM < 10000 nie są co do zasady normowane dopuszczalne wielkości azotu ogólnego czy fosforu ogólnego (za wyjątkiem sytuacji wprowadzania ścieków do jezior i ich dopływów i sztucznych zbiorników wodnych), dla oczyszczalni ścieków w tych aglomeracjach oszacowano wielkości na podstawie pomiarów przeprowadzonych przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska.

Tabela nr 6. Zestawienie ładunków azotu ogólnego i fosforu ogólnego dopływających do oczyszczalni ścieków objętych cyklem kontrolnym w skali poszczególnych województw oraz ładunki usunięte.

Województwo	Ładunek azotu ogólnego dopływającego do oczyszczalni ścieków w 2013 r. w Mg/rok	Ładunek fosforu ogólnego dopływającego do oczyszczalni ścieków w 2013 r. w Mg/rok	Ładunek azotu ogólnego usunięty na oczyszczalniach ścieków w 2013 r. w Mg/rok	Ładunek fosforu ogólnego usunięty na oczyszczalniach ścieków w 2013 r. w Mg/rok
Dolnośląskie	10939	1433	9143	1267
Kujawsko-Pomorskie	7221	1062	6536	1010
Lubelskie	5974	858	5249	796
Lubuskie	3252	495	2854	463
Łódzkie	7890	1082	6360	972
Małopolskie	10924	1365	9397	1244
Mazowieckie	12672	10068	11020	8655
Opolskie	4050	548	3432	514
Podkarpackie	5707	884	4489	805
Podlaskie	4501	737	4032	703
Pomorskie	9206	1342	8234	1299
Śląskie	16195	2494	14183	2319
Świętokrzyskie	3927	491	3223	451

Województwo	Ładunek azotu ogólnego dopływającego do oczyszczalni ścieków w 2013 r. w Mg/rok	Ładunek fosforu ogólnego dopływającego do oczyszczalni ścieków w 2013 r. w Mg/rok	Ładunek azotu ogólnego usunięty na oczyszczalniach ścieków w 2013 r. w Mg/rok	Ładunek fosforu ogólnego usunięty na oczyszczalniach ścieków w 2013 r. w Mg/rok
Warmińsko-Mazurskie	5373	785	4573	724
Wielkopolskie	10970	1771	9027	1728
Zachodniopomorskie	7298	1045	6212	965
Kraj	126099	26460	107967	23916

Poniżej, w Tabeli nr 7 zestawiono dane dotyczące stopnia realizacji założeń KPOŚK co do usuwania co najmniej 75% ładunków azotu ogólnego i fosforu ogólnego w skali kraju.

Tabela nr 7. Dane dotyczące stopnia realizacji założeń KPOŚK co do usuwania co najmniej 75% ładunków azotu ogólnego i fosforu ogólnego w skali kraju.

Ładunek który ma być doprowadzony do oczyszczalni ścieków wg prognoz KPOŚK do końca 2015 r. w Mg/rok		Ładunek usunięty na oczyszczalniach ścieków w 2013 r. w Mg/rok		Wielkość redukcji w 2013r. w stosunku do wartości prognozowanej w KPOŚK w %	
azot ogólny	fosfor ogólny	azot ogólny	fosfor ogólny	azot ogólny	fosfor ogólny
211687	35534	107967	23916	<u>51</u>	<u>67</u>

Zestawienie w skali województw pokazuje duże zróżnicowanie co do wielkości wytwarzanych ładunków azotu ogólnego i fosforu ogólnego.

W skali kraju na koniec 2013 r. usuwano 51% prognozowanej w KPOŚK wielkości ładunku azotu ogólnego i 67% wielkości ładunku fosforu ogólnego.

IV. WNIOSKI

- 1) Na koniec 2013 r. 78% RLM powstającego w aglomeracjach priorytetowych zostało doprowadzone na oczyszczalnie ścieków. W siedmiu województwach (Dolnośląskie, Lubuskie, Łódzkie, Małopolskie, Podkarpacki, Śląskie i Świętokrzyskie) wartość ta jest niższa od średniej krajowej (78%). W tych województwach, mogą wystąpić trudności z realizacją zadań KPOŚK w terminie wynikającym z Traktatu Akcesyjnego, tj. do 31 grudnia 2015 r.
- 2) Dane zgromadzone w trakcie kontroli, w tym wyniki pomiarów jakości ścieków, przeprowadzone przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska, świadczą o wysokiej sprawności oczyszczalni ścieków w aglomeracjach. W związku z tym należy uznać, że spełnione są wymagania Dyrektywy Rady

91/271/EWG. Jakość ścieków surowych świadczy o tym, że do kanalizacji komunalnej doprowadzane są w dużych ilościach ścieki przemysłowe.

- 3) Stwierdzone naruszenia (co do jakości ścieków, posiadania pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi) dotyczyły niewielkiej liczby oczyszczalni ścieków, w stosunku do których wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska podjęli wymagane prawem działania.
- 4) Uzyskany na koniec 2013 r. stopień redukcji substancji biogenych (azot ogólny, fosfor ogólny) wskazuje, że wartości redukcji tych substancji na prognozowanym w KPOŚK poziomie 75% mogą nie zostać osiągnięte na koniec 2015 r.

V. SPOSÓB WYKORZYSTANIA MATERIAŁU

Niniejsze opracowanie zostanie przekazane do Ministerstwa Środowiska, Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Urzędów Marszałkowskich do wykorzystania służbowego.

VI. WYKORZYSTANE MATERIAŁY

- 1) Sprawozdania wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska z wykonania ogólnokrajowego cyklu kontrolnego pt. „Ocena wykonania zadań KPOŚK przez aglomeracje ≥ 2000 RLM, które osiągnęły lub mają osiągnąć oczekiwany efekt do dnia 31.12.2015 r. – według stanu na dzień 31.12.2013 r.” – 16 sprawozdań.
- 2) Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie ogłoszenia krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych oraz jego dwóch aktualizacji (M.P. Nr 58 poz. 775).
- 3) Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie ogłoszenia aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (M.P. Nr 62 poz. 589).